

Wetterhoff Wintage Avoin muotoiluprojekti

Pirjo Seddiki (toim.)

Wetterhoff

Pirjo Seddiki (toim.)

Wetterhoff Wintage
Avoin muotoiluprojekti

ISBN 978-951-784-561-8 (PDF)
ISSN 1795-424X
HAMKin e-julkaisuja 13/2011

© Hämeen ammattikorkeakoulu ja kirjoittajat

JULKAISIJA – PUBLISHER
Hämeen ammattikorkeakoulu
PL 230
13101 HÄMEENLINNA
puh. (03) 6461
julkaisut@hamk.fi
www.hamk.fi/julkaisut

Ulkoasu ja taitto: Pirjo Seddiki
Kannen kuva: Sami Luukkanen

Hämeenlinna, marraskuu 2011

Sisällysluettelo:

Pirjo Seddiki

Tausta.....	6
Wetterhoff.....	7
Wintage.....	8
Wetterhoff Wintage Project.....	11
Perinne.....	13
Toteutus.....	15
Open Innovation.....	17

Aija Lundahl

Tekstiilit.....	23
-----------------	----

Merianne Nebo

Jalkineet.....	28
Suomalainen koivu jalkineissa ja asusteissa.....	29
Lasten tossu.....	32

Tarja Saari

Vaatteet.....	35
---------------	----

Toteuttajat.....	39
------------------	----

Tapahtumat, näyttelyt.....	40
----------------------------	----

Lähteet.....	41
--------------	----

Mikä on suomalaista perinnettä, miten se elää tänään?

What is traditionally Finnish today?

Miten luodaan kilpailukykyisiä tuotteita muotoilualan pienyrittäjille?

How can we create lucrative products in small scale design business?

Tausta

Wetterhoff Wintage -tuotteiden taustalla on kunnioitus ja kiinnostus suomalaisesta tekstiiliperintöstä, taitavaa käsityötä ja kestävästä muotoilusta. Tuotesuunnitteluprojektin tavoitteena on löytää uusia kulttuurisia yhteyksiä ja samalla merkityksiä rikkaasta suomalaisesta kansanperinteestä löytyville muoto-, väri- ja materiaalikehityksille. Hämeenlinnassa sijaitsevan Wetterhoffin Tekstiiliarkiston sekä Hämeen ammattikorkeakoulun yhteydessä toimivan Tekstiiliverstaan arkistomateriaalia analysoimalla ja tutkimalla on luotu innovatiivisia ja esteettisiä muotoiluratkaisuja nykyteknologiaa, materiaalikehitystä sekä kulttuurintuntemusta soveltaen.

Koko Wetterhoff Wintage-projektin tavoitteena on samalla kehittää tuotesuunnittelukonsepteja, joita opiskelijat voivat valmistuttuaan hyödyntää eri tavoin joko omilla yrityksissään tai muissa tehtävissä.

Wetterhoff

Wetterhoffin oppilaitos, nykyinen Hämeen ammattikorkeakoulun muotoilun koulutusohjelma on varsin sopiva ympäristö kehittää perinteisiin tekstiileihin pohjautuvaa sekä yrittäjyyteen tähtäävää projektia.

Fredrika Wetterhoffin työkoulun ensimmäiset oppilaat on merkitty koulun matrikkeliin tammikuussa 1885. Nämä opiskelijat olivat osaksi vankilasta vapautuneita nuoria naisia, joille Fredrika Wetterhoff halusi tarjota mahdollisuuden itsensä elättämiseen ompelutöillä. Fredrika Wetterhoffin työ sai huomiota nimenomaan kansan naisten aseman parantamiseen tähtäävänä toimintana. ”[kun] muut kaupungin säätyläisnaiset rupesivat pitämään teeitamia kristillisellä pohjalla, perusti neiti Wetterhoff käytännöllisen neulomo- ja talouskoulun kansan tyttärille.” (Seddiki 2010) Sama eetos ohjaa myös tätä projektia, tavoitteena on lisätä muotoilualalta valmistuvien työllistymismahdollisuuksia.

Oppilaitoksessa ensimmäisen vuoden opetettavia aineita olivat ompelu, virkkaus, neulominen, veisto, olkityöt ja piirustus. Keväällä 1886 alkoi ensimmäinen kudontakurssi ja samana vuonna varsi-nainen kutomaosasto (Kouri & al. 1960, 8). Fredrika Wetterhoff oli kiinnostunut kehittämään uusia teknisiä ratkaisuja kudontaan, joita erityisesti koulun saksalainen opettaja Carl Neu esitteli (Suolahti 1935, 25–28). Wetterhoffin oppilaitoksesta muodostui yli satavuotisen olemassaolonsa aikana keskeinen tekstiiliperinteen säilyttäjä ja edelleen kehittäjä. Tätä kehitystyötä jatkaa tänä päivänä koulun yhteydessä toimiva tekstiiliverstas. Tekstiiliverstaalla on Suomen oloissa ainutlaatuiset mahdollisuudet pienteollisesti valmistettujen tekstiilien valmistukseen sekä tuotekehitykseen.

Myös Fredrika Wetterhoffi -säatiö jatkaa suomalaisen tekstiiliperinteen vaalimista Tekstiilikokoelmien ylläpitäjänä. Tällä hetkellä Wetterhoffin tekstiilikokoelmat ovat yksi laajimmista koko Suomen kattavista tekstiilikokoelmista. Arkistoituna on yhteensä noin 150 000 näytettä Suomen kansan tekstiiliperinteestä. Materiaalia kokoelmissa on Wetterhoffin oppilaitoksen alkua ajoilta, 1800-luvun lopulta lähtien. Kokoelmat ovat karttuneet yli sadan vuoden aikana oppilaiden ympäri Suomea keräämästä materiaalista sekä yksityisten ihmisten tekemistä lahjoituksista. Tekstiilikokoelmiin on tallennettu myös paljon Wetterhoffin oppi- ja työ materiaalia kuten käsin tehtyjä kudonnan kirjoja ja mallipiirroksia. ([http://www.wetterhoff.fi/portal/suomi/historia/wetterhoffin_tekstiilikokoelmat/.](http://www.wetterhoff.fi/portal/suomi/historia/wetterhoffin_tekstiilikokoelmat/))

Wintage

Wintage on väännös sanasta vintage, jolla yleensä ymmärretään vanhan esineen uudelleen käyttöön ottamista. Esineelle on muodostunut käsitteen piirissä lisäarvoa, sen patina tai nostalginen sävy tuottaa mielihyvää ja merkityksiä, jotka uudelta tuotteelta puuttuvat. Käsitteen alkuperä liittyy viiniviljelyyn, mistä se on levinnyt lähinnä muotiin ja esinekulttuuriin. Eroa on tehty retron käsitteeseen, joka on vanhaa jäljittelevää uutta tuotantoa. Vintage -tuotteilla on usein myös viitekehysensä sekä yksilöllinen tarinansa. (Holdar 2010) Wintagella muistutamme vintage-käsitteeseen liittyvistä ominaisuuksista kuten ekologisuudesta, kestävydestä, hyvistä materiaaleista, huolellisesta valmistamisesta, historiasta ja tarinasta tuotteiden taustalla.

Onko vintage-innostus ainoastaan pakomatkaa karusta todellisuudesta kohti menetettyä viattomuutta, yksinkertaisuutta ja selkeyttä, kuten Jussi Pullinen toteaa kirjoituksessaan? (Helsingin Sanomat 5.5.2010.) Wintage ei kuitenkaan meille ole vintagea käsitteen varsinaisessa merkityksessä. Esimerkiksi tekstiilit eivät ole uudelleen käyttöön otettuja kansallispukukankaita vaan niiden pohjalta kehitettyjä uusia kuoseja. Varsinaiset kansallispuvut perustuvat tutkittuun esikuva-aineistoon, joiden käyttöä ohjeistaa Suomen kansallispukuneuvosto.

Wetterhoff Wintage Project

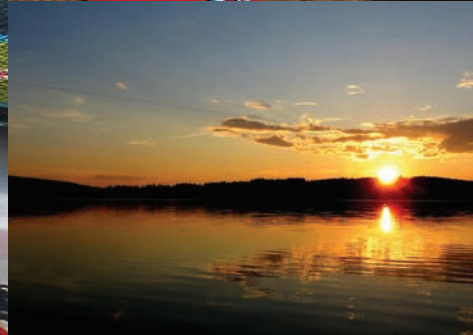
The WW Collection is inspired by Finnish folk traditions, with roots deep in Finnish forests, fields and lakes, in dark long winters and light bright summers. Finnish folk costumes are mix of Scandinavian and Slavic traditions, which make them rich but same time solemn and simple.

Wetterhoff Wintage Collection is based on unique fabrics made in Wetterhoff own weaving mill. The striped woolen fabrics are woven using high quality fibers and partly left over materials, which gives them personal and surprising tone, not to forget sustainability. All the materials used in shoes, accessories and bags are from neighboring areas, for example moose leather comes from Finnish hunter's prey and wooden heels from Finnish birch. The collection includes women's wear, footwear for men, women and babies, bags and accessories.

WW Collection is a collective, experimental, ongoing, creative design project in Hamk University of Applied Sciences in co-operation with local industry.

Wetterhoff Wintage Collection aims at developing new design strategies as collective process. The process is based on Open Source principal. Creative ideas are shared and accessible to all involved in design process. In our fashion design project the ideas, innovations and creative development is a continuous flow, not districted by ownership of named designer. This method refers also to traditional cultural heritage, to folk art and crafts where anonymous skillful craftsmen and -women developed beautiful objects. The design students participating in project are going to develop WW concepts further in their future enterprises and concept is going to be widened to interior design and other lifestyle products.

The shared values in WW collection are sustainable design, which means concrete choices like high quality products which last for long or the use of leftover materials and neighborhood production with materials and subcontractors from nearby districts. WW collection consists of products designed for realistic market prospects with technical and economically creative and innovative solutions.

Perinne

Emme suinkaan ole yksin juuriamme etsimässä. Esimerkkejä löytyy varsinkin lähialueilta kuten Virosta, missä kansanperinteestä ideansa ammentavat tuotteet ovat saavuttaneet suuren suosion. The New European Identities – projektissa vuodelta 2008 -2009 neljän maan (Suomen, Alankomaiden, Islannin ja Viron) muotoiluopiskelijat tutustuivat näiden maiden tekstiileihin ja pukeutumiseen liittyviin perinteisiin sekä tuottivat niiden pohjalta uusia konsepteja. Projektin tuloksena syntyi uniikkeja vaatekokonaisuuksia. Pääpaino projektissa oli kansanperinteen tuntemuksen syventämisessä, jolloin ei ainoastaan tyydytä esteettisten vaikutteiden pinnalliseen kopiaointiin tai hyödyntämiseen.

WetterhoffWintage – projekti eroaa kuitenkin edellä mainituista. Siinä on tavoitteena kehittää kilpailukykyisiä, markkinoitavia muotoilutuotteita käyttäen mahdollisimman paljon lähialuetuotantoa, laadukkaita materiaaleja sekä valmistusmenetelmiä. Muotoiluideat ovat mahdollisimman pitkälle tuotteistettuja ja tuotantoketjut tutkittuja. Kestävän kehityksen periaate toteutuu laadukkaiden, kulttuurisesti, materiaalisesti, funktionaalisesti sekä esteettisesti kestävässä tuotteissa.

Valtioneuvoston selonteossa kulttuurin tulevaisuudesta todetaan: ”Kulttuuriperintö on ihmisten tietovaranto. Se on yksilöiden ja yhteisöjen identiteettien rakentamisen resurssi niin paikallisella, kansallisella kuin globaalillakin tasolla.” (OPM 2011.) Perinneteemojen käyttöä muotoilussa tutkinut Kärt Summatavet toteaa, että eräs tärkeimmistä muotoilukoulutuksen tehtävistä on uusien taitojen opettamisen ja innovatiivisen ajattelun mahdollisuuksien tarjoamisen ohella siirtää perinnettä ajankohtaisella ja houkuttelevalla tavalla suurelle yleisölle. (Summatavet 2009).

W

We love fashion and we love traditions. We love well done things as well as beauty and we all study or work in **Wetterhoff** school (est. 1885).

Wetterhoff Wintage-blogi on samannimiseen brändiin perustuva blogi, johon kerätään myös kepeää sisältöä perinteitä kunnioittavasta nuotoilusta maailmalta, sekä tuotteista, joissa nähdään yhtäläisyyksiä Wetterhoff Wintage-brändin ajatusmaailman kanssa.

SIVUT

- [Etusivu](#)
- [Wetterhoff Wintage](#)
- [Tuoteperhe / Collection](#)
- [Yhteyshiedot / Contact](#)

BLOGIARKISTO

▼ 2011 (18)

► huhtikuu (3)

▼ maaliskuu (9)

Lucila Iottin inspiroivat kengät

Perinteinen pyöräkori

Koristeellinen Anna Sui

Runsa ja romanttinen Odd Molly

ALDO + Julian Louie

Virkatut Christopher Kanet

Hurraa Klaus Haapaniemi!

Urban Outfittersilta kudottuja asusteita

Kurkkaus Missonin

Tuoteperhe / Collection

Johanna Mäkelä vest, Hikkur shirt, Ruoju boots

Ossi Kinneri shoes

Milla Helli jacket

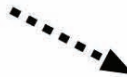
Toteutus

Wetterhoff Wintage projektin ideointi alkoi kiinnostuksesta ja palavasta halusta kehittää konkreettinen projekti, jossa tuotteiden korkea laatu, valmistustavat ja muotoiluopiskelijoiden osaaminen pääsevät oikeuksiinsa. Ideointivaiheessa muotoilukoulutuksen käsillä olevan kontekstin vahvuudet otettiin käyttöön. Historia ja perinteet yli sadan vuoden ajalta, taito ja valmiudet valmistaa uniikkeja tekstiilejä, yksilöllisiä jalkineita ja laadukkaita vaatteita olivat projektin lähtökohtina.

Projektin avoimuus pyrittiin toteuttamaan kaikissa vaiheissa. Vaate-, asuste- ja jalkinekokoelma esiteltiin ensimmäisen kerran Kööpenhaminan kansainvälisillä muotimesseilla CIFF helmikuussa 2011, lisäksi se on esillä toukokuussa 2011 Texprocess-messeilla Frankfurtissa, Fredrikan Kesä-tapahtumassa Hämeenlinnassa 1.8.2011-14.8.2011, Suomi Cheongju International Craft Biennalessa 21.9.- 6.11.2011 Etelä Koreassa, Taitokorttelissa Joensuussa 11.6-13.8.2011, sisustustekstiilien osalta Habitare-messeilla AHEAD-osastolla syyskuussa 2011 sekä jatkuvasti päivittyvässä Wetterhoff Wintage-blogissa, jossa esitellään myös muuta perinteestä ammentavaa muotoilua.

<http://wetterhoffwintage.blogspot.com/>

2009 maaliskuu

2011 syyskuu

Open Innovation

Wetterhoff Wintage -tuotteiden suunnittelussa ja toteutuksessa opiskelijat ovat jatkaneet toisen ryhmän alulle panemia tuoteideoita ja kehittäneet niitä eteenpäin. Projektin tuloksena syntyneet tuoteaihiot ovat edelleen kehitettäviä, avoimia ja yhteistä omaisuutta Open Innovation -periaatteen mukaan. Avoin tuotteiden jatkokehitys tarjoaa mahdollisuuksia valmistuvien opiskelijoiden uusille yrityksille. Kyse on eräänlaisesta innovaatioiden siementämisestä.

Avoin tuotesuunnittelu liittyy ajankohtaisiin muotoilukentän ilmiöihin kuten Do It Yourself, tee-se-itse tai prosumerismiin, jossa käsitteet tuottaja (Producer) sekä kuluttaja (Consumer) on sulautettu. Kuluttaja on innovaattori ja tuottaa itse omat tuoteideansa. Tästä hyvänä esimerkkinä on tekstiilien verkkokauppa sekä suunnittelija/asiakkaan sivusto www.bonbonkakku.com. Kyseessä on kuluttajan roolin muutos, joka on sääntynyt myös muotoilijan ja tuotesuunnittelijan roolin uuteen asemaan. Muotoilija ei voi toimia enää omassa norsunluutornissaan erilaisten patentti - ja tekijänoikeusmuurien suojissa. Muotoilijasta on tullut osa suurempaa avointa järjestelmää, jossa vuorovaikutus on rikastavaa eikä pelkoa herättävää. ”Varasta parhaat ideat” on uusi motto avoimessa järjestelmässä.

Avoin tuotekehitys ja muotoiluprosessi eivät kuitenkaan ole ongelmattomia. Ansaintalogiikka, joka on perustunut mallien, tuotteiden ja tuotemerkkien suojaukseen kumoutuu ja sen tilalle on löydettävä muita muotoja. Samoin muotoiluun liittyvä itseilmaisu ja henkilökohtainen, taiteen tekemisen kaltainen toiminta eivät toimi entiseen tapaan. Motivaatio kehittää yhteistä hyvää ei aina yllä tasolle, jota on oman projektin kehittämisessä.

Lisäksi luovan talouden innovaatioita, pehmeitä innovaatioita, joiden sisältö on lähinnä esteettistä, ei teknistä tai tieteellistä laatua, on vaikea tunnistaa. Niiden tilastointi ja tilastointiin perustuvat tukitoimet ovat usein puutteellisia. (HKU 2010, 90.)

Suljetun innovaation periaatteita

Alan huiput työskentelevät meillä.

Hyötyäksemme T&K:stä, meidän on keksittävä, kehitettävä ja siirrettävä innovaatiot itse.

Jos keksimme sen, saamme sen markkinoille ensimmäisenä.

Se yritys, joka on markkinoilla ensimmäisenä, voittaa.

Jos luomme eniten alan parhaita ideoita, voitamme.

Meidän pitäisi kontrolloida henkistä omaisuuttamme (Intellectual Property), jotta kilpailijamme eivät hyötyisi ideoistamme.

Lähde: <http://www.openinnovation.fi/fi/avoinnovaatio> (vierailtu 2.3.2011)

Avoimen Innovaation periaatteita

Kaikki alan huiput eivät työskentele meidän yrityksessämme. Meidän on työskenneltävä osaavien ihmisten kanssa niin yrityksen sisällä kuin ulkonakin.

Yrityksen ulkopuolinen T&K pystyy luomaan huomattavaa arvoa: sisäistä T&K:tä tarvitaan ottamaan itselle osuus tuosta arvosta.

Meidän ei ole tarvinnut olla tutkimuksen aloittaja hyötyäksemme siitä.

Paremmen liiketoimintamallin rakentaminen on tärkeämpää kuin olla ensimmäisenä markkinoilla.

Jos luomme parhaan mahdollisen yhdistelmän sisäisten ja ulkoisten ideoiden käytössä, voitamme.

Meidän pitäisi luoda voittoa sillä, että muut käyttävät meidän henkistä omaisuuttamme ja meidän pitäisi ostaa sitä toisilta aina kun se edistää liiketoimintaamme.

Closed Innovation

The smart people in our field work for us.

To profit from R&D we must discover it, develop it, and ship it our selves.

If we discover it ourselves we will get it to market first.

The company that gets an innovation to market first will win.

If we create the most and the best ideas in the industry, we will win.

We should control our IP, so that our competitors don't profit from our ideas.

(Chesbrough 2003, xxvi)

Open Innovation

Not all smart people work for us. We need to work with smart people inside and outside of our company.

External R&D can create significant value; internal R&D is needed to claim some portion of that value.

We don't have to originate the research to profit from it.

Building a better business model is better than getting to market first.

If we make the best use of internal and external ideas, we will win.

We should profit from others' use of our IP, and we should buy others' IP whenever it advances our business model.

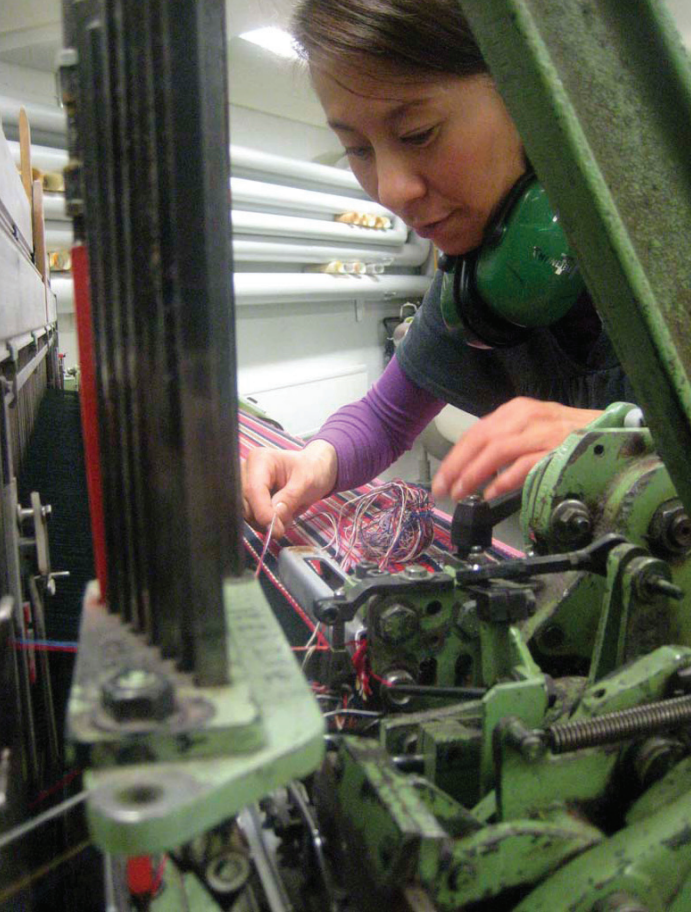
Open Innovation

In Open Innovation process presented by Henry Chesbrough the networked innovators and product developers work together to reach the best innovative solutions. The boundaries between the innovation organisation (company, designer, researcher) and the outside world (customers, other companies, designers, researchers) are vanishing. In Wetterhoff Wintage project the students have continued ideas and development made by other student groups in the spirit of open innovation process.

In the contemporary design field the phenomena like DIY (do it yourself) or prosumerism (where producer and consumer are merged) are changing ways to think design. The old way to protect your own ideas as well as possible is no longer possible. Co-design, networking, crowdsourcing and sharing or even stealing increase innovation.

The process may not always be carried out without difficulties. Especially in design processes the outcome can be taken as personal statement and the shared, open process is sometimes difficult to accept. The open innovation process is very suitable in our Wintage project also because it reminds of the evolution process taken place in traditional cultural environment. The traditional textiles and costumes don't have any named designers, they have been developed in time by several creative craftsmen and -women.

Japanilainen harjoittelija Yukako Hanano kutomassa. Hän myös nimesi Wintagekankaat Sointu, Taimi ja Tarmo ja tutki nimien etymologiaa sekä makusteli niitä suomen kieltä taitamattoman kannalta.

WINTAGE STRIPE

RENAME

15.04.2010

Cyberkaker

boy	⊗ ARVO = value	ULLA = reasoned
	ATTE = you	ULJAS = gallant, noble
boy	○ AULIS = willing	○ VALIO = champion
boy	AARRE = treasure, jewel	VALTO = republic
	ELMERI = ELMER	○ VALO = light
	HILJA = quietly	VIATTOMIEN = innocen
	ILTA = evening	YRITTÄJÄÄN
		= entrepreneurial
	JADE = jade 翡翠 (hōmei)	TAPANI = usual
	JALO = noble	SAANA = print
	KARI = rock	SÄDE = ray
	KIELO = lily-of-the-valley	beam.
	KAUSAINV = international	radius
	KOSTI = related	
	LAHJA = gift	REIMA = brisk 凛然
	MAURI = moor = 原野, 平原	○ MERI = sea
	MINTTU = mint	○ RAUHA = peace
boy	○ DIVA = excellent	
	× OSKARI = OSCAR	
	PEPPI = PIPPI	TALVIK = winter green
	○ ROOSA, RUUSU = ROSE	
	○ SUVI = Summer	
	○ SOINTU = harmony	
	○ SVLO = grace, charm	
	- SATU = fairy tale	
	SEISAUS = tie-up	
	○ Sisko = sister	○ VELI = brother
boy	○ TARMO = energy, ginger	boy ○ VOITTO = victory
girl	- TARU = legend	WIN
	TENHO = glamour	× VISA = curly-bird
	TUURE = trues	-wood
	○ TOIVO = hope	veikko = lad 若者
girl	★ TAIMI = plant, seeding	

Tekstiilit

Onko hyvän muuttaminen paremmaksi mahdollista? Ovatko meille tutut muille tuntemattomia? Voiko arvokkaaksi koettuun koskea, kuka ja millä taidoilla? Kansannaisten pukujen kankaat ja niistä valmistetut vaateparret olivat arvokasta henkilökohtaista omaisuutta. Kankaat olivat loistavia laadultaan, kestivät käyttöä ja aikaa. Wintage-malliston kankaiden tuotekehityksen lähtökohana oli hyppäys tähän suomalaiseen perinekangasvakkaan, intuitiivinen mixmatch, tuotemateriaalitarve ja yhdistely tavoitteena tuottaa tämän päivän kangaslaatu sekä jalkineisiin että vaatteisiin.

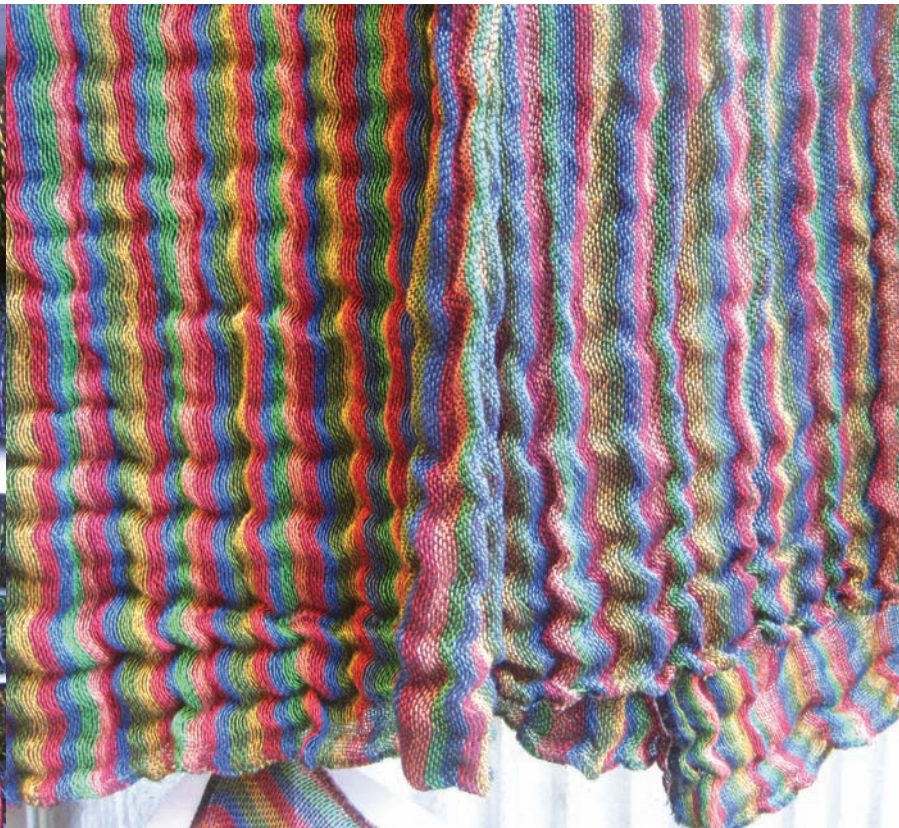
Kankaiden muotokieli ja visuaalinen ilme haluttiin säilyttää perinteisenä, materiaalit ja leftovers –tapa toimia taas ovat uusia. Leftovers tarkoittaa, että käytetään sitä materiaalia mitä on jäänyt yli valmistusprosesseissa tai muissa projekteissa. Materiaalien ja muotojen muuntelu sovitun visuaalisen ilmeen ja laadun puitteissa oli sallittua. Ajatuksena oli synnyttää uniikkeja metrejä ja käyttää taloudellisesti kaikki materiaali. Elementit kankaissa eivät ole sitä, miltä ne ensisilmäykseltä näyttävät. Kankaat rakentuvat useiden materiaalien yhdistelmästä kuten laadukkaasta superwash –villasta, merseroidusta puuvillasta ja kiiltävästä brodeerausviskoosista. Kudottujen kankaiden visuaalista ilmettä työstettiin kutomakoneilla suomalais-japanilaisena opiskelijayhteistyönä, yksi aloitti ja toinen jatkoi. Tuotenimet syntyivät japanilaisen harjoittelijan mielestä merkillisistä suomalaisista etunimistä ja niiden etymologiasta. Usean tuotekehityssyklin tuloksena valittiin Wintage –malliston kuoseiksi kaksi erinomaisesti kulutusta kestävää laatua: Sointu ja Taimi. Melko yksinkertaista? Kankaiden synnyttämiseen käytettiin reilusti 150 metriä kutomakoneen lointa, kudomateriaaleja kului noin 40 kg, kangaslaatuja syntyi reilusti puolen sataa variaatiota. Kudottujen kankaiden rinnalla tulostui Sointu –wintageraitaa digitaalisesti satiini- ja lippukangaspolyestereille ja erilaisille nahoille. Lopulta valitsimme kaksi kudottua kangasta mallistoomme – entä loput viisikymmentä versiota?

Vaatteiden ja jalkineiden protovaiheiden aikana kutomakone takkosi uutta. Loimautimme raidallisen loimen rikkoaksemme kansallispukukankaan vaakaraitaisuuden ja saimme yksinkertaisin keinoin jotain muuta kuin perinteistä ilmettä kankaisiin. Syntyi wintage2 –kangasmallisto huopamaisia, huivimaisia, kevyitä loimensuuntaan raidallisia kankaita ja samanaikaisesti häilyväruutuisia kesämekko-kankaita. Wintage2 –kangasmallisto odottaa innovatiivisia tuotteistajia.

Kankaiden tärkeimpiä laadullisia vaatimuksia oli monikäyttöisyys, sopivuus sekä vaatteiden että jalkineiden materiaaleiksi. Vaatimus on tarkasti ottaen mahdoton ja edellyttää kaikkien tuotekehittäjien ymmärrystä kankaan käytöstä moninaisissa tuotteissa.

Wintagekankaiset jakkarat sekä Matkalle mukaan toiminnallisen tyynymalliston protot Habitare-messuilla.

Jalkineet

Wetterhoff Wintage jalkinemalliston lähtökohtana oli suunnitella mallisto, joka voidaan valmistaa pienteollisesti lähituotantona sekä jossa voidaan käyttää laadukkaita materiaaleja ja komponentteja. Malliston ideointivaiheen jälkeen suunnitteluprosessi jatkui toiminnallisten jalkineiden kehittämisellä. Mallien rakennetta kehitettiin määrätietoisesti yhteistyökumppanin konekantaan ja valmistukseen sopivaksi.

Wetterhoff Wintage -jalkinemallisto koostuu kokonaisuudessaan klassisista ja ajattomista kenkätyypeistä. Mallisto käsittää neljä liimakenkätyyppiä naisille: ballerina-avokas, nauhallinen kenkä, comfort -avokas ja saapikas. Miehillä mallisto koostuu kolmesta liimakenkätyypistä: nauhallinen kenkä, venykekenkä ja venyккеellinen nilkkuri. Yksilöllisen tarinan mallistolle antavat materiaalien ja komponenttien valinnat. Kenkätyyppien tuotekehitys prosessi oli merkittävä. Opiskelijat kehittivät valmistukseen sopivia lestejä, kaavarakenteita, materiaalien yhdistelmiä ja pohjarakenteita. Jalkineet piensarjatuotantona valmistanut yhteistyöyrittäjä Mantereen Kenkätehdas Orivedeltä osallistui myös valmistukseen liittyvien kehityskohtien selvittämiseen. Ideoinnin ja suunnittelun lisäksi opiskelijat kaavoittivat sekä valmivat malliparit testattavaksi. Jalkinemalliston kaavat sarjottiin Shoemaster CADohjelmalla.

Taimi ja Sointu kankaiden lisäksi jalkinemalliston materiaaleiksi valittiin laadukas nahka. Mallistossa käytettiin päälisissä antiikkiviimeistelyä lehmännahkaa ja vuoreissa mukavuuden ja kestävyuden vuoksi lampaan- ja sian nahkaa. Naisten punainen vapaa-ajan comfort -nahkakenkä suunniteltiin erikoiskokonumeroin. Lestin mitoitus suunniteltiin laajaksi ja ne sopivat naisille koossa 39 - 43. Mukavuutta kenkään tuo pehmeä hirvannahkainen päällinen. Vuoriksi valittiin mukavuutta maksimoiva pehmustettu bambuvuori.

Liimakenkämalliston toteuttamisprosessissa Mantereen kenkätehtaalla opiskelijat saivat mahdollisuuden seurata jalkineiden istuvuutta ja toimivuutta valmistusosastoilla. He osallistuivat myös piensarjan eri tuotantovaiheisiin.

Wetterhoff Wintage -mallistoon valittiin yksi tietokonelaukku. Tietokonelaukku kehitettiin kaavoituksen ja rakenteiden toteuttamisvaiheessa. Teknisenä apuna oli yhteistyöyliopiston Viron Taideakatemian nahkaosaston opettaja Jaana Päeva. Laukuissa materiaaleina on WWkangas ja lehmännahka. Vuorina on käytetty kierrätysmateriaalia, joka on urheilukenkien päälliskangasta.

Suomalainen koivu jalkineissa ja asusteissa

Ideointivaiheesta alkaen Wetterhoff Wintage -jalkinemalliston jalkineissa suunniteltiin käytettäväksi suomalaista orgaanista materiaalia. Ideoinnissa päädyttiin kehittämään puupohjaista jalkinetta ja sen kanssa käytettäväksi kasviparkittua nahkaa. Pohjamateriaalin ja Puola-puukengän piensarjan valmistus toteutui Myrskylän Erja Rätyn Ky:n työpajassa. Yritys kaataa koivut omasta metsästään, prosessoi puut aihioiksi, joista höylätään tarvittavia pientuotteita. Puola-puukengän päällisen lopullisen valmistettavan mallin tuotekehitykseen liittyi monta vaihetta. Suomalainen kasvisparkittu nahka sai viimeistelypinnaksi laserpainatuksella toteutetun Sointu -kuosin.

Naisten kahdessa liimakenkäteknikalla valmistettavassa jalkineessa korkomateriaali on myös suomalaista puuta. Korko on rakennettu useista viilukerroksista, jotka muodostavat Sointu -kuosin raidoituksen. Viilut valmistettiin suomalaisessa yrityksessä ja koron muoto muokattiin piensarjatuotantona Erja Rätyn Ky:n työpajassa. Koron pinta viimeisteltiin Hamkin puutyöpajassa. Taimi-kuosi siirrettiin viiluteknikalla myös rannerenkaisiin.

Suomalaisesta koivusta tuotettujen puukenkien, korkojen ja rannerenkaiden valmistuttaminen alihankkijoilla harjaannutti opiskelijat toimimaan yritysten kanssa ja ymmärtämään informoivan tuotetiedon ja valmistuksen merkityksen.

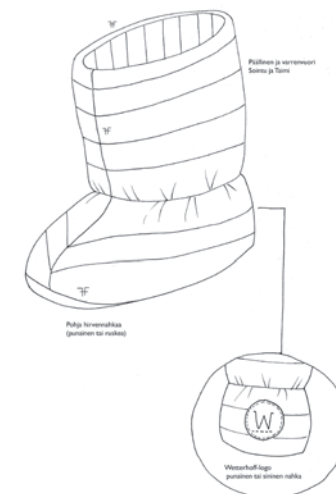
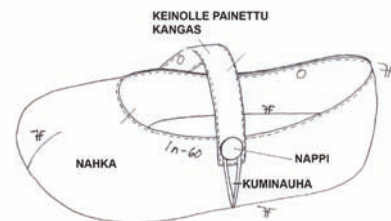
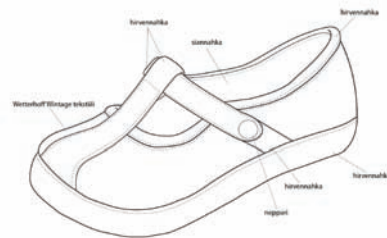

Lasten tossu

Jalkineopiskelijat ideoivat prosessin alussa jalkinemallistoon myös lasten jalkineet. Jalkineet kehittyivät prosessin aikana tossuiksi ja valmistustekniikka pussiinommeltekniikaksi. Tämä tekniikka mahdollistaa tossujen valmistamisen ilman raskasta konekantaa. Mallistoon muokattiin toteutettavaksi kolme tossutyyppeä. Materiaaleiksi valittiin pehmeää hirvennahkaa ja WWWkangasta. Mallisto valmistettiin Hamkin jalkineen pääaineesta kaavoituksesta valmiiseen tuotteeseen saakka. Opiskelijat oppivat valmistamisen avulla mitä on huomioitava tossun rakenteessa ja valmistusprosessissa silloin, kun tuote on kooltaan hyvin pieni. Mallisto valmistettiin koossa 18-26.

Naisten, miesten ja lasten jalkineisiin suunniteltiin omat Wetterhoff Wintage -kenkápussit. Kenkápussissa on printattu Sointu -kuosi ja niitä valmistettiin kolmea eri kokoa. Pusseista kehittyi prosessin aikana myös monikäyttöisiä säilytyspusseja.

Vaatteet

Raidasta pärekori, korista toppi, topista hame, hameesta haalari...

Avointa innovaatiota käytännössä

Ryhmä vaatetusopiskelijoita aloitti lukuvuonna 2009–2010 tietokoneavusteisen suunnittelun kurssilla ensimmäisten ideoiden luomisen vaate- ja asusteiksi Wetterhoff Wintage -mallistoon. Tässä vaiheessa opiskelijat luonnostelivat omia näkemyksiään tehtävänannon perusteella. Tehtävänannossa annettiin vapaat kädet tuottaa erilaisia ideoita, jotka pohjautuivat Tekstiiliverstaan raitakuoseihin ja suomalaiseen kansanperinteen aihe- ja kuvio- ja ajatusmaailmaan. Tarjolla olivat mahdolliset tuotteiden valmistustavat ja materiaalit: ompelu (kangas), nahan työstö –ja ompelutekniikat, neuleen mahdollisuudet sekä brodeerauksen käyttäminen tuotteissa. Kohderyhmästä annettiin vihjeeksi; naisille, jotka arvostavat perinteitä sekä materiaalisesti ja esteettisesti kestäviä tuotteita ja ovat yksilöitä tässä ajassa.

Kansanomainen raitakangas vei ajatukset muihin kansanperinteen ilmiöihin. Opiskelija luonnosteli pärekorin rakennetta ja sai siitä ajatuksen punotusta miehustasta leninkiin. Millainen olisi miehustan punonta? Olisiko se pintaa vai nauhaa, kangasnauhaa vai nahkanauhaa? Haalarin alkuideointi oli saatettu alulle. Myös toinen opiskelija sai samankaltaisen punosajatuksen; raitakangasta ristinrastiin. Siitä tuli hame.

Töitä valittiin ja arvioitiin yhdessä. Mallit jatkokehittelyyn päätettiin avoimessa keskustelussa ryhmän kesken. Hame oli rakenteeltaan selkeä, jossa pääosassa on itse raitakangas. Se pääsi heti jatkoon. Haalaria pidettiin kauniina – sekin jatkoon. Aikaa kului ja ryhmät vaihtuivat. Uudet opiskelijat alkoivat pohtia jatkokehitysmahdollisuuksia. Ryhmien lisäksi vaihtuivat opiskeltavan projektiosuuden tavoitteet. Neuleen tuotekehitysopeihin tarvittiin vielä yksi tuotekehittävä malli. Koripunos muuntautuu neuleeksi. Muokataan tuo leninki haalariksi! Jätetään väljyys. Lopputuloksesta tulee kuitenkin liian raskasta. Lopulta vaihdetaan neule kankaaksi. Hame puolestaan on todella yksinkertainen. Hameen tuotekehityksessä opiskelijaryhmä oli eri kuin ensimmäisten suunnitelmien ideoijat. Hame saa lisää twistiä uuden ryhmän käsittelyssä.

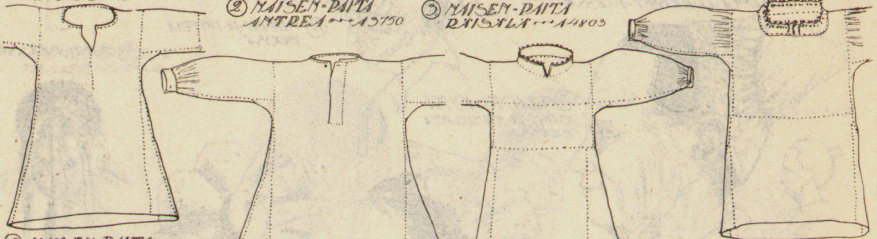
Erityisesti vaatemuotoiluun sovelletussa avoimessa innovaatioprosessissa opittiin, kuinka vaikeaa on jatkaa toisen ideoimaa mallia. Mallit ovat henkilökohtaisia. Voiko niihin koskea? Oman luovan näkemyksen sovittaminen toisen näkemykseen voi olla mahdotonta. Halu muuttaa malli kokonaan omannäköiseksi on vastustamaton. Onko siis aina aloitettava alusta? Muodin maailmaan on liitetty voimakas henkilökohtaisuus, mallit ja brändit ovat kiinnittyneet vahvasti persoonallisuuteen. Toisen omaksi koettuun ei uskalleta koskea ja tästä seuraa, että tehdään jotain muuta, lähdetään liikkeelle jälleen alusta. Prosessin kannalta tosin hukataan aikaa ja mahdollisesti kadotetaan yhteisesti kehitetystä rikkaudesta ja hiomista suuri osa.

Mallit ovat vielä tässä vaiheessa sarjatuotantoon liian monimutkaisia, tavallaan ”liian hyvin tehtyjä” ja siksi hinnaltaan ongelmallisia. Edessä on vielä runsaasti työstä hiomista alihankkijoiden kanssa yhteistyössä ja toivon mukaan opiskelijoiden omissa alkavissa pienyrityksissä.

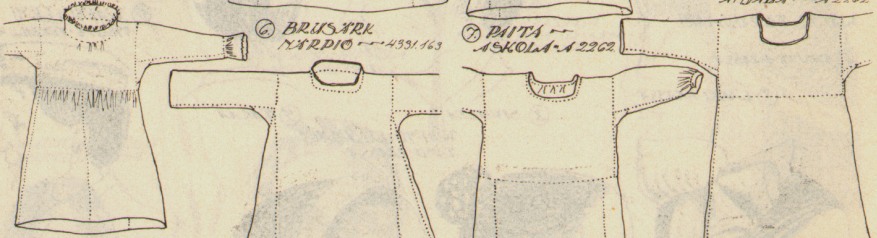

① HÄKKIPAITA PAPILSARI --- A 15079
 ② NAISEN-PAITA ANTEA --- A 15750
 ③ NAISEN-PAITA RANNE --- A 14103
 ④ REKKOPAITA RAUTTA --- A 13047

⑤ NAISEN-PAITA PUNKALAINEN --- A 6671
 ⑥ BRUKSARI NORDIO --- A 1531163
 ⑦ PAITA --- ASKOLA --- A 2262
 ⑧ KUREHMÄNEN ANJALA --- A 2262

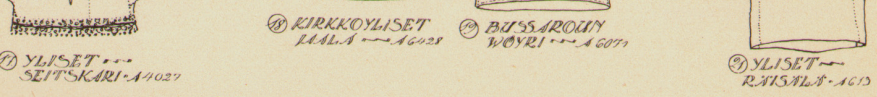
⑨ PAITA MOHILINEN --- A 2522
 ⑩ SYRMÖSSÄRKKEÄ MARSAMAA --- A 1435114
 ⑪ PAITA --- SÄLIKÄ --- A 1665
 ⑫ PAITA --- JOUTSA --- A 1887

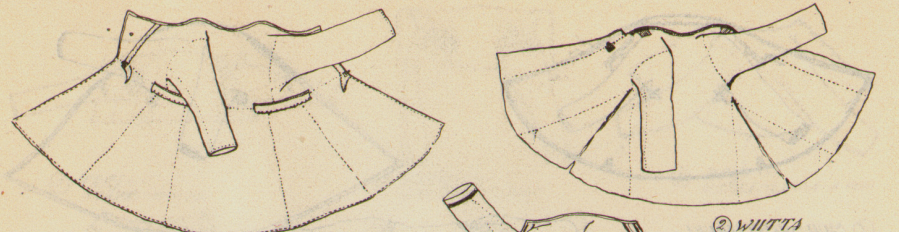
⑬ NAISEN-PAITA HIITOLA --- A 253
 ⑭ PAITA --- RUOTSINPÄIKÄ --- A 1570
 ⑮ PAITA --- KOPISELÄ --- A 1161

⑯ HARTTUUKSET KOIVISTO --- A 3663
 ⑰ YLISET --- SÄITSKARI --- A 1027
 ⑱ KIRKKOYLISET IIALA --- A 6028
 ⑲ BISSARONIN WÖYRI --- A 6071
 ⑳ YLISET --- RANNE --- A 1151
 ㉑ YLISET --- RANNE --- A 1151

㉒ YLISET --- SÄITSKARI --- A 1027
 ㉓ KIRKKOYLISET IIALA --- A 6028
 ㉔ BISSARONIN WÖYRI --- A 6071
 ㉕ YLISET --- RANNE --- A 1151

① ROKKA-JONHEKKATURKKI HIITOLA --- A 944
 ② VIITTA --- KIRVI --- A 1807, 30

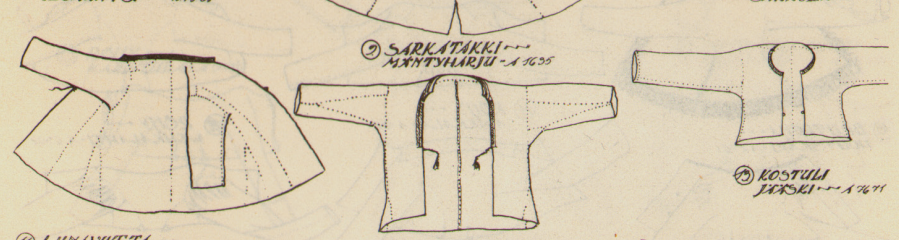
③ VIITTA --- RUOKOLAHTI --- A 7955
 ④ VIITTA --- HUSKIRKKO --- A 7971

⑤ SARVENATAKKI KITEE --- A 1836
 ⑥ VIITTA --- VALKIJRVI --- A 6158

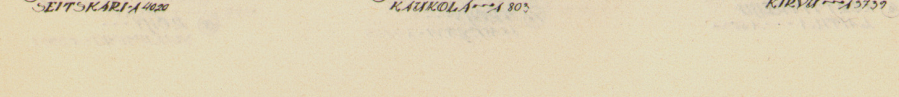
⑦ VIITTA --- KUOLEMAJÄRVI --- A 3623
 ⑧ SARVENATAKKI ILOMÄNTSI --- A 1538
 ⑩ KOSTELLI --- SÄIKÖLÄ --- A 1594

⑨ SARVENATAKKI KITEE --- A 1836
 ⑪ KOSTELLI --- JOKI --- A 7671

⑫ LIIHAVIITTA RAUTTI --- A 3755
 ⑬ LIIHAVIITTA KOIVISTO --- A 3006
 ⑭ RYTY --- SÄITSKARI --- A 1020
 ⑮ LIIHAVIITTA KÄRKÖLÄ --- A 305
 ⑯ KOSTELLI --- KIRVI --- A 1579

⑰ RYTY --- SÄITSKARI --- A 1020
 ⑱ LIIHAVIITTA KÄRKÖLÄ --- A 305
 ㉒ KOSTELLI --- KIRVI --- A 1579

Osasto Kööpenhaminan kansainvälisillä muotimessuilla CIFF 2011 helmikuussa ja siihen liittyntä uutisointia.

Toteuttajat

Tuotteet on suunniteltu yhteisöllistä muotoiluajattelua soveltaen. Suunnittelu- ja valmistusprosessissa on ollut mukana sekä opettajia ja opiskelijoita että muotoilualan yrittäjiä.

Tekstiiliopiskelijat 07

Orientaatio kansallispukuihin. Ensimmäiset raidat ja mallistopäätösten mukaisten kankaiden tuottaminen / Aino Lindgren, (lv. 10-11)

Tekstiiliverstas

Toinen tuotekehitysvaihe / harjoittelija Yukako Hanano (lv. 09-10)

Kolmas tuotekehitysvaihe / harjoittelija Himmi Elo Metropolia amk

Vaatetusopiskelijat 08

Ensimmäiset ideat vaatteista ja asusteista Tietokoneavusteinen tuotesuunnittelu –opintojaksolla (lv. 09-10)

Nahka –ja neulevaatteiden ja asusteiden tuotekehitys ja valmistaminen Tekninen projekti opintojaksolla (lv. 10-11)

Vaatetusopiskelijat 09

Kangasvaatteiden tuotekehitys Ammatilliset työpajat –opintojaksolla (lv. 10-11)

Vaatetusopiskelijat 07

Kahden opiskelijan Työelämäprojekti –opintojakson opinnot. Messutuottajina Ciff –messuilla. (lv. 10-11)

2 opinnäytetyötä Wetterhoff Wintageen liittyen: Krista Laitio ja Kristina Karlsson

Muotoilun koulutusohjelma 09

Liike-idean konseptointi, liiketoimintasuunnitelma-aihoita vapaasti hyödynnettäväksi

Tekstiiliopiskelijat 07 ja 08 (lv. 10-11)

Kankaiden hyödyntäminen Puuverkko –toimeksiannossa, tuotteet esillä Mäntyharjun loma-asuntomessuilla (lv. 10-11)

Tekstiiliopiskelijat 07

Habitare 2011, sisustustuotteiden tuottaminen / Aino Lindgren (lv. 10-11)

Jalkineopiskelijat 09

WW-babytossut kaavoitus ja valmistus / Suunnittelu ja tekninen projekti opintojaksolla

Jalkineopiskelijat 08

Liimakengät kaavoitus ja valmistuttaminen / Suunnittelu ja tekninen projekti opintojaksolla

Tietokonelaukku kaavoitus ja protot / Tuotekehitysprojekti opintojakso Jaana Paeva (Tallinnan Taideakatemia)

Puukengät kaavoitus ja valmistuttaminen, liimakenkäsarjan tuottaminen -selvitystyö / Työelämäprojekti assistentti Johanna Mäkipää

Vaatetusopiskelija 10 Vilma Riitijoki

Kuvitusprojekti WW-markkinointimateriaalia varten

Opettajat Merianne Nebo jalkine, Aija Lundahl tekstiili, Tiina Saivo tekstiili, Tarja Saari vaatetus, Pirjo Seddiki visuaalinen viestintä, Hillevi Kasurinen vaatetus, Katri Tulonen vaatetus ja nahka, Tarjaleena Tuukkanen neule

Tapahtumat, näyttelyt:

Kööpenhaminan muotimessut CIFF 3-6.2.2011, Tanska

OFF THE RAILS-muotinäytös Helsinki Kattilahalli 12.5.2011, Suomi

Frankfurt Texprocess-messut 24. - 27.5.2011, Saksa

Platform-tapahtuma Cardiff 3.6.2011, UK

Taito Pohjois-Karjala Taitokorttelin kansallispukunäyttely 10.6.-13.8.2011 Joensuu, Suomi

Mäntyharjun loma-asuntomessut 27.6. - 10.7.2011, Suomi

Fredrikan Kesä, Hämeenlinna 08.08.2011 - 14.08.2011, Suomi

Cheongju International Craft Biennale 21.9.-30.10.2011, Etelä-Korea

Habitare-messut 14.9.-18.9.2011 Helsinki, Suomi

Lähteet:

Chesbrough Henry 2003. Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology. Boston: Harvard Business School.

Helsingin Sanomat 5.5.2010.

HKU 2010. The Entrepreneurial Dimensions of the Cultural and Creative Industries. Utrecht: Hogeschool voor de Kunsten.

Holdar Gina 2010. A - Z of Classic American Clothing. Booksurge LLC.

Kouri, Pyysalo, Vallinheimo, Tarvajärvi ja Vällä (toim.) 1960. Fredrika Wetterhoffin kotiteollisuusopisto 1885–1960. Hämeenlinna: Arvi A. Karisto oy:n kirjapaino.

OPM 2011. Valtioneuvoston selonteko kulttuurin tulevaisuudesta. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2011:8.

Seddiki Pirjo 2010. Naisen kuvia. Sievän ja koristeellisen merkityksiä. Helsinki: Aalto-yliopisto. Taideteollisen korkeakoulun julkaisusarja A 105.

Sirelius U.T. 1916. Suomen kansanpukujen historia. Helsinki: Suomalais-ugrilainen seura.

Suolahti Ernesti 1935. Kotiteollisuusopisto Fredrika Wetterhoffin työkoulu Hämeenlinnassa 1885-1935. Hämeenlinna: Arvi A. Kariston Osakeyhtiön kirjapaino.

Summatavet Kärt 2009. Songs and Stories. Holland: Design Academy of Eindhoven, Estonian Academy of Arts, University of Art and Design Helsinki.

http://www.wetterhoff.fi/portal/suomi/historia/wetterhoffin_tekstiilikokoelmat/ (vierailtu 2.3.2011)

<http://www.openinnovation.fi/fi/avoininnovaatio> (vierailtu 2.3.2011)

<http://wetterhoffwintage.blogspot.com/> (vierailtu 2.3.2011)

Kiitos taloudellisesta tuesta:

Emil Aaltosen muistorahasto

Suomen kulttuurirahasto

Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen ja tutkimuksen säätiö

Fredrika Wetterhoff säätiö

Projektin on mahdollistanut HAMK / Muotoilun koulutusohjelma

Wetterhoff